

Høgskulen på Vestlandet

Bacheloroppgave

BACH301-OST-2022-VÅR-FLOWassign

Predefinert informasjon

Startdato:	11-05-2022 09:00	Termin:	2022 VÅR
Sluttdato:	25-05-2022 14:15	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	Bacheloroppgave - Stord		
Flowkode:	203 BACH301 1 OST 2022 VÅR		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Naun:	Marthe Mathea Tyse
Kandidatnr.:	727
HVL-id:	586204@hvl.no

Informasjon fra deltaker

Antall ord *:	14443
----------------------	-------

Egenerklæring *: Ja

Jeg bekrefter at jeg har Ja registrert oppgavetittelen på norsk og engelsk i StudentWeb og vet at denne vil stå på vitnemålet mitt *:

Jeg godkjenner autalen om publisering av bacheloroppgaven min *

Ja

Er bacheloroppgaven skrevet som del av et større forskningsprosjekt ved HVL? *

Nei

Er bacheloroppgaven skrevet ved bedrift/virksomhet i næringsliv eller offentlig sektor? *

Nei

BACHELOROPPGAVE

«Hvis du ikke elsker det du gjør, kan du ikke gi god omsorg. Uten kjærlighet finnes det ikke omsorg»:

En kvalitativ studie om hvilke perspektiver som finnes på begrepet omsorg hos ulike personer knyttet til førskolen i Zambia.

“If you do not love what you do, you cannot give good care. Care cannot exist without love”:

A qualitative study of the perspectives on the concept of care for different people related to preschool in Zambia

Kandidatnummer: 721 og 727

BACH301

Høgskulen på Vestlandet

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Barnehagelærerutdanning

25.05.202

Vi bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 12

I. Sammendrag

Omsorg er et begrep som er sentralt i den norske barnehagen og som vi lærer mye om i vår utdanning til å bli barnehagelærere. Denne oppgaven tar for seg hvilke perspektiver ulike personer knyttet til førskolen i Zambia har på begrepet omsorg, hvordan de arbeider med omsorg i førskolen, og hvilke utfordringer de møter i arbeidet med omsorg. Vi valgte å gå nærmere inn på dette temaet for å få en bedre og bredere forståelse av hvordan et annet land og en annen kultur ser på begrepet omsorg. Dette er kunnskap vi kan ta med oss videre i arbeidet i barnehagen med omsorg og flerkulturelle familier. Ved å undersøke begrepet omsorg i den zambiske førskolen kan dette gi oss en bedre forståelse av hvordan omsorg utøves, også i en annen kultur. Det er først når vi forstår andre at vi også kan få en dypere forståelse for oss selv. Vi benyttet oss av kvalitativ metode med kvalitativ spørreundersøkelse. Vi gjennomførte individuelle intervjuer av zambiske førskolelærere, ansatte og en lærer fra Dalice, og spørreundersøkelsen ble gjennomført av studenter på Dalice, høyskolen i Livingstone.

Hovedfunnene som blir gjort i oppgaven er at informantene er opptatt av å gi barna trygghet og nærhet, og følge med på utviklingen til barna. Et annet viktig funn som kom frem, er undervisning som en del av omsorgen som blir gitt til barna. Undervisningen i førskolen legger til rette for at barn skal tilegne seg kunnskap som er nødvendig for å forberede barna til å begynne i 1. klasse, og dermed kan få en større mulighet til å fullføre skolen. Dette vil si at vi i Norge kanskje ikke ser på akkurat dette som omsorg, men at i Zambia er dette en måte å vise omsorg på fordi kunnskap er nøkkelen til en bedre fremtid for barna.

II. Summary

Care is an integral concept in the Norwegian kindergarten and an important aspect of our education to become kindergarten teachers. This thesis addresses the different perspectives people associated with preschool in Zambia have on the concept of care, how they work with care in preschool, and what challenges they face in their work with care. We chose to study this topic more closely to gain a better understanding of how a different country and a different culture views the concept of care. This is knowledge we can carry into future work with care and multicultural families in the kindergarten. Examining the concept of care in the Zambian preschool will give us a better understanding of how care is provided, including in a different culture. It is only when we understand others that we can also gain a deeper understanding of ourselves. We used a qualitative method with a qualitative survey. We conducted individual interviews with Zambian preschool teachers, staff and a teacher from Dalice, and students at Dalice, Livingston University participated in the survey.

The main findings in the thesis are that the informants are concerned with providing the children with a feeling of safety and closeness and paying attention to the children's development. Another important finding is teaching as part of the care that is given to the children. The preschool teaching enables the children to acquire the necessary knowledge to prepare them to start in the 1st grade, thus giving them a greater opportunity to complete school. In Norway we may not necessarily think of this as care, but in Zambia this is a way of showing care because knowledge is ultimately the key to a better future for the children.

Innholdsfortegnelse

I.	Sammendrag	2
II.	Summary	3
1.	Innledning.....	6
2.	Metode.....	7
2.2	Kvalitativ metode	7
2.3	Intervjupersoner.....	8
2.4	Intervju	9
2.5	Kvalitativ spørreundersøkelse	10
2.6	Forberedelser og gjennomføring av intervju	10
2.7	Presentasjon av funn og drøfting av datamateriale.....	11
2.8	Etiske hensyn.....	11
2.9	Metode kritikk og mulige feilkilder	12
3	Teori knyttet til omsorg og kultur	13
2.2	Omsorg	13
2.3	Profesjonell omsorg.....	15
2.4	Etisk omsorg.....	16
2.5	Trygghet	17
2.6	Kultur og oppdragelse	17
3	Styringsdokumenter i Zambia	18

3.2	Early learning and development standards for Zambia (ELDS)	18
3.3	Zambia Education Curriculum Framework 2013	20
3.4	Early Childhood Education - Syllabus 3-6 years.....	20
4	Presentasjon av funn	21
4.2	Presentasjon av funn fra intervjuene	21
4.3	Hvordan tolker informantene omsorgsbegrepet	21
4.4	Hvordan praktiserer informantene omsorg i sitt arbeid med barn.....	22
4.5	Omsorg i Zambia.....	25
4.6	Utfordringer knyttet til omsorg i arbeidet med barn.....	26
4.7	Funn gjort i den kvalitative spørreundersøkelsen av studenter på DALICE	27
4.8	Presentasjon av funnene gjort i den kvalitative spørreundersøkelsen	27
5	Drøfting	29
5.2	Hvilke perspektiver finnes det på begrepet omsorg hos ulike personer knyttet til førskolen/barnehagen i Zambia?.....	29
5.3	Hva betyr omsorg i Zambia?	31
5.4	Hvordan praktiserer informantene omsorg i arbeid med barn.....	31
5.5	Hvilke utfordringer knyttet til omsorg møter informantene i sitt arbeid med barn?	32
6	Avslutning.....	34
7	Litteraturliste	35
	Vedlegg	36
	Vedlegg 1	36
	Vedlegg 2.....	38

1. Innledning

Omsorg er et sentralt begrep i den norske barnehagen, og som det legges vekt på i styringsdokumenter og i utdanningen til å bli barnehagelærer, men hvordan ser førskolelærere/ansatte i et annet land på begrepet omsorg. Foreldresamarbeid i et mangfoldig samfunn er noe vi har lært om i vår utdanning til å bli barnehagelærere. For å få til et godt foreldresamarbeid i barnehagen må vi som barnehagelærere ha holdninger, respekt og forståelse for at foreldre er ulike, de kommer fra ulike bakgrunner og med ulike forutsetninger. Det kreves faglig og personlig kompetanse, og at vi forholder oss profesjonelle i møte med foreldre. Det vil si at vi som barnehagelærere må være tolerante, fordomsfrie, sensitive, fleksible og anerkjennende slik at vi kan respektere ulike måter å være en god forelder på (Glaser, 2018, s.17). Ved å undersøke begrepet omsorg i den zambiske kulturen er dette med på å gi oss en bedre forståelse av hvordan omsorg utøves i en annen kultur, og hvordan vi best mulig kan møte og forstå foreldre i et mangfoldig samfunn. Ved å gå i dybden på omsorgsbegrepet kan vi også forstå nye perspektiver innenfor vår egen kultur. Vi har igjennom fordypningsfaget Global Knowledge vært tre måneder i byen Livingstone, i Zambia. Det var blant annet denne reisen som var med på å gi oss inspirasjon til å undersøke begrepet omsorg i en annen kontekst. I tillegg til reisen til Zambia hadde vi et ønske om å få en bedre og bredere forståelse av hvordan møte foreldre og barn fra en annen kultur, og forstå vår egen kultur. På bakgrunn av dette har vi kommet frem til følgende problemstilling:

«Hvilke perspektiver finnes det på begrepet omsorg hos ulike personer knyttet til førskolen i Zambia?»

Vi har også valgt å ha underproblemstillinger i tillegg til problemstillingen for å få en bedre forståelse av begrepet omsorg i en zambisk kontekst. Disse er som følger; Hvordan praktiserer informantene omsorg i sitt arbeid med barn? Hva betyr omsorg i Zambia? og Hvilke utfordringer knyttet til omsorg møter informantene i sitt arbeid med barn? For å kunne svare på problemstillingen og underproblemstillingene, valgte vi å samle inn data gjennom kvalitativ metode. I metoddelen har vi beskrevet hvilken fremgangsmåte vi brukte, valg av intervjupersoner, etiske hensyn, metodekritikk og mulige feilkilder. Videre diskuterer vi teori som er relevant for funnene vi har gjort. Vi har hentet teori fra Norge og informasjon fra styringsdokumenter i Zambia.

Resultatene fra intervjuene blir diskutert i empiridelen. Her presenterer vi funnene som ble gjort igjennom intervjuene vi gjorde. Til slutt i oppgaven har vi drøftet de ulike funnene opp mot vår problemstilling og underproblemstillinger, og avslutningsvis gjør vi en avsluttende refleksjon.

Når vi refererer til informantene i denne oppgaven brukes begrepene førskolelærer og førskole, istedenfor barnehagelærer og barnehage. Vi har valgt å gjøre dette på grunn av konteksten vi har undersøkt i, og fordi terminologien de bruker i Zambia er preschool som på norsk er førskole. Systemet for førskole i Zambia betyr ikke det samme som barnehage i Norge, da førskolen i Zambia er mer undervisningsrettet klasseromssituasjon.

2. Metode

I samfunnsvitenskapelig forskning er det i hovedsak to metoder en kan ta i bruk, kvantitativ metode og kvalitativ metode. En kan ta i bruk både kvantitativ metode og kvalitativ metode i forskningen, en må ikke bare bruke den ene eller den andre (Christoffersen & Johannessen, 2012, s.17-19). Dalland (2012) skriver at kvantitativ metode gir data i form av målbare enheter, og at kvalitativ metode sikter på å fange opp mening og opplevelse som ikke lar seg tallfeste eller måle. Kvantitativ metode og kvalitativ metode bidrar begge på ulike måter til å bedre forståelsen av det samfunnet vi lever i, og hvordan enkeltmennesker, grupper og institusjoner handler og samhandler (Dalland, 2012, s.112). Hovedforskjellen på kvantitativ metode og kvalitativ metode er hvor fleksibel en kan være i undersøkelsen; Kvantitativ metode er lite fleksibel, mens i kvalitativ metode kan en være mer fleksibel i undersøkelsen. Kvalitative metoder tar utgangspunkt i tekst og bilde, en går mer i dybden på spørsmålene en ønsker å stille. I kvalitative metoder kan en tilpasse intervjuet underveis i intervjuet, og en kan stille gode oppfølgingsspørsmål. I kvantitative metoder er det basert på mengden data en samler inn, en tar utgangspunkt i tall. Når en gjør en slik undersøkelse lager gjerne spørreundersøkelser eller surveyer med identiske spørsmål til deltakerne i undersøkelsen (Christoffersen & Johannessen, 2012, s.17-19).

2.2 Kvalitativ metode

Vi har valgt kvalitativ metode i denne oppgaven. Fokuset vi har i denne undersøkelsen er å beskrive forståelsen zambiske kvinner har av begrepet omsorg, og vi ser det derfor mest

hensiktsmessig å bruke kvalitativ metode. Kvalitativ metode er med på å gi en bedre forståelse av det samfunnet en lever i, og hvordan enkeltmennesker handler og samhandler (Dalland, 2012, s.112). I en zambisk kontekst er det viktig å bygge en god relasjon med informantene for å kunne få gode svar på det vi ønsker å undersøke. I kvalitativ metode har du frihet til å tilpasse intervjuet til enkelt personer, og stille åpne spørsmål som deltakeren kan svare utfyllende på. Vi, som forskere, har mulighet til å stille oppfølgingsspørsmål ut ifra hva deltakeren svarer for å kunne gå dypere inn i temaet (Christoffersen & Johannessen, 2012, s.17).

2.3 Intervjupersoner

Vi valgte tidlig ut hvilke intervjupersoner vi ønsket å bruke i vår undersøkelse. Det var viktig for oss å velge personer vi hadde en relasjon til ettersom at vi intervjuet i en zambisk kontekst, der relasjon er viktig for å kunne få til gode samtaler. Vi tok utgangspunkt i å intervju fire personer, men valgte å intervju fem ettersom at vi ikke helt fikk det vi ønsket ut av det ene intervjuet. Vi valgte å intervju en pensjonert preschool teacher, våre to praksislærere igjennom praksisperioden i Zambia, en assistent (caregiver), og en lærer fra Early Education på høyskolen i Livingstone, Zambia. Vi har valgt å kalle de informanter etter nummer gjennom oppgaven, for å bevare deres anonymitet. Under gis en kort beskrivelse av hvem de ulike informantene er.

1. Informant 1: Førskolelærer. Diploma i Early Childhood education. Hun har jobbet åtte år som lærer og fem år som rektor. Hun har også tatt faget Global Knowledge, så hun har vært i Norge.
2. Informant 2: Førskolelærer. Sertifikat, diploma og bachelorgrad som førskolelærer. Hun har jobbet 20 år som lærer i førskolen.
3. Informant 3: Assistent eller caregiver som de kaller det i førskolen. Har fullført første termin av 9. klasse. Har jobbet i skolesystemet i seks år.
4. Informant 4: Førskolelærer. Early Childhood sertifikat og diploma i primary school. Har jobbet som lærer i ti år.
5. Informant 5: Underviser på høyskolen. Diploma, bachelor og master i Early Childhood education, og førskole sertifikat. Informanten begynte karrieren med å jobbe i en barnehage i mange år, så begynte hun som lærer på høyskolen hvor hun jobbet i åtte år før hun begynte å undervise på primary school i syv år for så å gå tilbake til jobben

som underviser på høyskolen i 2015 hvor hun fortsatt jobber til dagsdato, men hun planlegger pensjon om to år.

Vi valgte å intervju ulike personer for å kunne få ulike tanker, syn og meninger om tema omsorg. Selv om vi har valgt å intervju tre lærere fra Preschool er det en forskjell fordi den ene er pensjonist og jobbet i en privat barnehage, de to andre kommer fra ulike skoler fra to ulike områder, noe som påvirker økonomi og ressursene lærerne har i sitt arbeid. Grunnen til at vi ønsket å intervju en assistent var for å få synet på omsorg fra en som ikke har utdanning, og som er ansatt som caregiver. Det vil si at hun har ansvaret for å gi omsorg til barna når de er i førskolen. Høyskolelæreren ønsket vi å intervju for å kunne få et bedre innblikk i hva de underviser fremtidens barnehagelærere på skolen og, i tillegg til hennes syn på omsorg og hvordan hun underviser dette temaet på høyskolen for sine studenter.

2.4 Intervju

Gjennom våre kvalitative intervjuer, som en fleksibel metode, har vi fått muligheten til å få fylldige og detaljerte beskrivelser av det vi undersøker (Johannessen m.fl. 2016, s.145). Et intervju er utveksling av synspunkter og erfaringer som bidrar til å utvikle ny kunnskap, og som handler om å få informasjon om informantens livsverden. Vi, som intervjuer, må igjen beskrive og tolke det informanten forteller oss (Løkken & Søbstad, 2017, s.104). Målet med spørsmålene vi stilte under intervjuene var å få svar på problemstillingen, samt gis oss en dypere og bredere forståelse av temaet. Vi valgte å registrere svarene skriftlig og ikke ved bruk av lydopptak. Grunnen til dette er at vi valgte å gjøre intervjuene i Zambia, derfor blir det liten tid til å høre på opptakene ettersom at vi måtte gjøre intervjuene sent i studietiden. Da vi hadde intervjuene fordelte vi ansvar, der en tok ansvar for selve intervjuet, mens den andre noterte. Den som intervjuet tok også notater, men hadde hovedfokus på å holde en god samtale.

Vi valgte semistrukturert intervju som intervjuform. I denne type intervjuform tar vi utgangspunkt i en intervjuguide (se vedlegg 2), men vi står fritt til å endre på rekkefølge eller stille oppfølgingsspørsmål som ikke står i intervjuguiden. En står fritt til å kunne gå frem og tilbake i intervjuet, og stille spørsmålene i ulik rekkefølge. Dette kan være med på å skape flyt i samtaleformen. I kvalitative intervjuer stiller en åpne spørsmål som vil si at informantene står selv fritt til å svare det de ønsker. Vi har valgt at det skal være standardisert, som er med

på å gjøre det enklere å samle data og sammenligne svarene i etterkant (Johannessen, Tufte & Christoffersen, 2016, s.148).

2.5 Kvalitativ spørreundersøkelse

I tillegg til intervju fikk vi muligheten til å gjennomføre en kvalitativ spørreundersøkelse av studentene på Dalice, høyskolen i Livingstone, Zambia. Det var informant 5 som ga oss muligheten til å gjennomføre dette, og hun ga intervjuguiden til sine studenter slik at de kunne svare på spørsmålene. Vi har valgt å kalle dette for en kvalitativ spørreundersøkelse ettersom at vi ikke hadde skrevet inn svaralternativer eller omformulert spørsmålene fra intervjuguiden. Vi har valgt å ta med svarene til studentene for å kunne sammenligne de med hva lærerne sa.

2.6 Forberedelser og gjennomføring av intervju

I forkant av intervjuene hadde vi laget klar en semistrukturert intervjuguide. Vi hadde også i forkant av intervjuene bestemt hvem av oss som skulle intervju og hvem som skulle ta notater under selve intervjuet. Noen dager før intervjuene fant sted valgte vi å sende intervjuguiden til informantene, dette gjorde vi fordi informantene selv ønsket dette slik at de kunne forberede seg bedre. Gjennom vår utdanning til å bli barnehagelærere har vi tilegnet oss en førforståelse og kunnskap om begrepet omsorg. Det ble derfor viktig for oss å nullstille vår forståelse av omsorg for å åpne opp for informantene sin forståelse av begrepet. Dette ble viktig for at vi skulle stille bedre forberedt til intervjuene og ikke gå inn med en lukket holdning til svarene informantene ville gi oss, men heller en åpen og undrene holdning.

Intervjuene ble holdt på ulike restauranter, og grunnen til dette var at vi intervjuer i en annen kulturell kontekst er det viktig å etablere en god relasjon. Det kan være gunstig for intervjuet å invitere informantene med på lunsj eller middag hvor en spanderer på dem, da dette er med på å skape en relasjon til informanten, og de setter ofte pris på en slik gest. Problemet med å velge å ta de med på restaurant er at du ikke får samme roen og stillheten under intervjuet, og det kan derfor være vanskelig å høre hva som blir sagt grunnet bakgrunnsstøy som musikk, trafikk og andre mennesker. I forkant av intervjuet informerte vi om at informanten ble holdt anonym og at de stod fritt til å svare hva de måtte ønske på spørsmålene og at de kunne trekke seg underveis hvis det var ønskelig. De fikk lese informasjonsskrivet og signerte på samtykkekontrakten. Før vi begynte intervjuet snakket vi om løst og fast for å skape en tillitt og trygghet hos informanten, dette er viktig for å kunne lettere åpne opp informanten til

intervjuet. Som en overgang til selve intervjuet presenterte vi tema for oppgaven og problemstillingen, og forklarte gangen i intervjuet. Vi informerte om hvem som kom til å stille spørsmålene, og hvem som skulle notere ned svarene.

2.7 Presentasjon av funn og drøfting av datamateriale

I valg av datamateriale har vi tatt utgangspunkt i de transkriberte intervjuene vi har gjort, og deretter valgte ut data som var relevant for vår problemstilling. I presentasjonen av funn har vi valgt å dele funnene inn i kategorier. Dette gir en struktur og er en oversiktlig måte å presentere funnene på. Vi har laget kategoriene ut ifra problemstillingen og underproblemstillingene.

En viktig del av samfunnsforskningen er å tolke data (Johannessen et.al, 2016, s.29). Vår tolkning og forhåndsoppfatninger er med på å påvirke hva vi legger mest vekt på i datamaterialet (Christoffersen & Johannessen, 2012, s.22). Det er gjennom drøfting vi får svar på vår problemstilling og ser sammenhengen mellom funnene og eksisterende teori (Dalland, 2012, s.143). I drøftingen har vi valgt å ta utgangspunkt i problemstillingen og underproblemstillinger som kategorier for drøftingen. Her tar vi for oss ulike funn som er med på å gi svar på problemstillingen, samt knytter det til teori, og vår tolkning av funnene som er blitt gjort.

2.8 Etiske hensyn

I samfunnsvitenskapelig forskning må en vise etisk hensyn til deltakeren i undersøkelsen. Vi, som forskere har ansvar for å vise hensyn til informantens rett til selvbestemmelse og vier pliktig til å respektere informantens privatliv (Johannessen et.al. 2016, s.85). Vi informerte informantene om at de selv bestemmer over egen deltakelse og at det er frivillig å delta. Det var også viktig å få frem at de kan trekke seg fra undersøkelsen når som helst, uten at det vil få negative konsekvenser (Johannessen et.al. 2016, s.85-86). Som forskere har vi også plikt til å respektere informantenes privatliv. De har selv rett til å ikke dele informasjon og opplysninger de ikke er komfortable med. Vi, som forskere, må forsikre informantene om at de holdes anonyme og at vi ikke deler informasjon som gjør at de kan identifiseres (Johannessen et.al. 2016, s.86).

Videre stiller personopplysningsloven krav til samtykke. Vi skrev et samtykkeskjema (se vedlegg 1) der informanten signerte elektronisk. Sammen med samtykkeskjema la vi ved et informasjonsskriv om oppgaven og undersøkelsen. Vi gjorde det også klart for informantene at vi er ilagt taushetsplikt, som vil si at informasjonen vi samler inn skal anonymiseres og kan brukes til denne undersøkelsen. Alle intervjuer og notater vil bli slettet etter at oppgaven er levert og vurdert (Johannessen, et.al. 2016, s.91).

2.9 Metode kritikk og mulige feilkilder

Som Bergsland og Jæger (2014) skriver er ingen metode feilfri, og det er viktig å være kritisk og reflektere over egen metode og egne innsamlingsstrategier. I kvalitative intervjuer vil det alltid være feilkilder. Det er personers subjektive opplevelser og meninger, som vi igjen tolker og analyserer (Bergsland & Jæger, 2014, s.80).

Med tanke på feilkilder er det et par punkter som vi ønsker å belyse. Det vil alltid være feilkilder i et intervju ettersom at det er vår tolkning av en persons subjektive mening eller opplevelse av noe. Kommunikasjon er også noe som påvirker intervjuet. Som Dalland (2020) skriver kan det skje i et intervju at spørsmål ikke blir oppfattet riktig, eller at vi som intervjuer ikke oppfatter svaret til informanten riktig. Det ligger også mulige feilkilder i at en ikke klarer å notere ned alt som blir sagt og om en klarer å tolke sine egne notater i etterkant (Dalland, 2020, s.63). Vi kan derfor ikke garantere at det kan være feilinformasjon i noen av svarene i vår undersøkelse.

Det er viktig å være kritisk til funnene som har blitt gjort i undersøkelsen, da vi kun intervjuet fem personer som jobber innenfor barnehagefeltet her i Zambia. Vi kunne brukt mer tid på å intervju flere personer eller valgt kvantitativ metode for å få svar fra enda flere, men det er ikke gitt at de funnene vil vært mer representative. Denne undersøkelsen kan heller oppfordre til at dette er noe som må forskes videre på.

Vi kan heller ikke si noe om svarene vi fikk var ærlige. Grunnet at vi intervjuet i en zambisk kontekst er det flere ting som kan spille inn på hvor ærlig informantene har vært med oss. De kan ha svart det de tror at vi ønsker å høre, og ettersom at vi valgte å spandere lunsj/middag kan dette ha vært med på å gjøre at de ble med på intervjuet for å få gratis mat og drikke, ikke nødvendigvis fordi de ønsker å delta i undersøkelsen.

At en av oss, som forsker, er hvit kan ha vært med å påvirke svarene i undersøkelsen. Som Bergersen (2017) skriver kan afrikanskeland fortsatt ha et tankesett og en tolkning av at hvite er de med penger, makt, kunnskap og suverenitet. Dette kan ha påvirket informantene til å ønske å svare rett, de ønsker å svare det de tror vi vil at de skal svare (Bergersen, 2017, s.142).

3 Teori knyttet til omsorg og kultur

Omsorg påvirker oss alle på en eller annen måte, og det rommer god, dårlig og manglende omsorg. Omsorg er et dagligdags begrep med positiv betydning. Omsorg er allment, og en kan ta forgitt at alle er i besittelse av omsorgskompetanse, i større eller mindre grad, og i positiv eller negativ forstand. For at barn skal oppleve trygghet, trivsel, oppleve mestring og læring er god omsorg en forutsetning (Ohm, 2020, s.172).

Vi vil nå legge frem teori som er relevant for drøftingen av funnene vi har gjort når vi har samlet inn data. Det har vært utfordrende å finne teori knyttet til omsorgsbegrepet i Zambia. Vi oppsøkte biblioteket på høyskolen i Livingstone i håp om å finne relevant teori fra pensum til studentene som utdanner seg til å bli førskolelærere, uten hell. Det vi har klart å finne av relevant informasjon fant vi i ulike styringsdokumenter. Disse dokumentene sier ikke så mye om selve begrepet omsorg, men kan være med å underbygge funnene vi har gjort. Vi vil derfor starte med å ta for oss begrepet omsorg, med teori hentet fra norsk pensum.

2.2 Omsorg

Gunnestad (2019) skriver at omsorg er en viktig forutsetning for barnets utvikling på en rekke områder. Herunder finner vi barnas trygghet, trivsel, utviklingen av empati, og tillitt til seg selv og andre, som igjen gir grobunn for læring. Arbeid, og tilretteleggelse, for å se alle barna, samt danne omsorgsfulle relasjoner gir grunnlag for trivsel, glede og mestring (Gunnestad, 2019, s.24-25).

Det er vanskelig å skulle beskrive hva omsorg er da det finnes mange ulike forståelser og innfallsvinkler til begrepet. Hvis en gjør et googlesøk på ordet «omsorg» gir det ca.

22 100 000 treff, og disse tallene forteller oss at mange mennesker har et forhold til, eller en

opplevelse av, omsorg og omsorgsbegrepet. Ut ifra dette kan det tolkes at det finnes mange positive assosiasjoner til omsorg (Tholin, 2013, s.17).

Gunnestad (2019) skriver om hvor sentralt omsorg er i menneskers liv, og vi er den arten på jorda som har behov for beskyttelse, veiledning og omsorg lengst. Når en vokser opp, vil behovet variere for hvilken type, og mengde, omsorg en trenger. Fra vi blir født er vi avhengig av andre for å dekke behovene våre, eksempelvis behovet for mat, pleie og stell. Viktige behov vi har gjennom hele livet er eksempelvis behovet for tilhørighet og omsorg (Gunnestad, 2019, s.215).

Tholin (2013) skriver at når en tenker på omsorg kan en kjenne det på kroppen, da omsorg kan oppleves gjennom nærhet, varme blikk og ulike stemninger. Det kan være store forskjeller på hva folk legger i begrepet omsorg. For selv om mange har positive assosiasjoner knyttet til omsorg, er det viktig å huske at noen sitter med negative opplevelser når det kommer til begrepet. Eksempler på dette kan være at de har opplevd omsorgssvikt, eller har et savn etter omsorg som kan komme av ulike årsaker. Det er derfor viktig at en som arbeider med barn reflekterer, og evaluerer, sine egne erfaringer, og drøfter hvilken betydning omsorg har i sitt eget liv, og hvordan dette kan påvirke hvordan en utøver omsorg i barnehagen (Tholin, 2013, s.17).

For å kunne få en dypere forståelse av omsorg skriver Tholin (2013) at begrepet omsorg er satt sammen av «om» og «sorg», og «sorg» kommer fra det tyske verbet *sorgen*, det betyr «sørge for». Andre ord med samme betydning kan være å sørge for, ta vare på, eller å vise omtanke for andre mennesker (Tholin, 2013, s.17). Gunnestad (2019) skriver at omsorg dreier seg om det å ta vare på de grunnleggende behovene mennesker har. Det kan være naturlig å da tenke på foreldrene sin omsorg for egne barn, barns omsorg for foreldrene, og en kan tenke på hjelp fra gode venner og naboer, og støtte i ulike situasjoner (Gunnestad, 2019, s.22).

Sommer (2014) skriver at omsorg beskriver en bestemt relasjon. En relasjon der en person gir oppmerksomhet til en annen og dekker behovene til denne personen, som vil bidra til positive følelser eller opplevelser for vedkommende. Han skriver videre at omsorg betyr å være oppmerksom, å vise sympati og empati, og å vise hensyn til andre. Omsorg innebærer å vise omtanke, interesse og engasjement i andre, og å være villig til å handle hvis det er nødvendig. Sommer (2013) påpeker at begrepet omsorg har en oppmerksomhetsdimensjon og en handlingsdimensjon. I arbeid med barn kan dette eksempelvis trøste et barn som er redd eller lei seg, og beskytte mot eventuelle trusler. Han skriver videre at omsorg består i å tolke andres

væremåte og oppførsel – leser situasjoner, også er en viktig del av omsorgskompetansen (Sommer, 2014, s.185).

Evertsen-Stanghelle (2018) skriver at begrepet omsorg handler om to dimensjoner, fysisk og emosjonell omsorgsutøvelse. Fysisk omsorgsutøvelse handler om pleie og nærhet til barnet, eksempelvis passe på næring, temperatur, og å skifte klær og bleier. Evertsen-Stanghelle (2018) skriver at denne delen av omsorgen er muligens den som er enklest og minst krevende å opprettholde. Denne form for omsorg kan utføres på autopilot, den krever ikke at den voksne er emosjonelt til stede. Hvis omsorgspersonen er følelsesmessig påkoblet i den fysiske støtten, er dette med på å gi barnet en følelse av å være virkelig. Videre skriver Evertsen-Stanghelle (2018) at den emosjonelle omsorgsutøvelsen er mer kompleks. Denne formen for omsorgsutøvelse forutsetter at den voksne er emosjonelt tilgjengelig for barnet, og målet med denne omsorgsutøvelsen er å trygge barnets følelsesliv. Eksempelvis anerkjenne følelsene til barnet, og gi næring og pleie disse emosjonelle behovene (Evertsen-Stanghelle, 2018, s.88-89).

2.3 Profesjonell omsorg

Gunnestad (2019) skriver at oppgaver og ansvar som tidligere lå hos familien og nærmiljøet er etter industrialiseringen og spesialiseringen blitt tatt over av samfunnet. Eksempelvis helserelatert omsorg og barneomsorg. At samfunnet har tatt over disse oppgavene betyr det at denne typen omsorg utføres av personer som får betalt for det: Det er dette som er profesjonell omsorg. I motsetning til naturlig omsorg skriver Gunnestad (2019) at den profesjonelle omsorgen ikke i like stor grad kan bygge på personlige og følelsesmessige relasjoner. Personer som utøver profesjonell omsorg har derfor gjennomgått omsorgsutdanning som har gitt faglig kunnskaper og ferdigheter i det å vise omsorg til personer som ikke er ens egen familie eller omgangskrets (Gunnestad, 2019, s.22-23).

Tholin (2013) skriver at profesjonell omsorg i barnehagen har flere fellestrekk med profesjonell omsorg i andre institusjoner for barn, men det er også områder som er særegne for arbeid i pedagogiske institusjoner. Målsetninger er derfor å gjøre innholdet mer markert, konsist og avgrenset til arbeid med omsorg gi barnehagen. Videre skriver hun at profesjonelt ansvar er evne til empati, og gode holdninger i møte med mennesker som en er satt i å yte omsorg for. Med et dynamisk utgangspunkt på profesjonelt omsorgsarbeid i barnehagen kan

en utvikle og styrke områder som en tidvis strever med en offensiv betraktning av arbeid i barnehagen (Tholin, 2013, s.128).

Ohm (2020) skriver at «barnehagelæreryrket betegnes som en profesjon på bakgrunn av et delegert og lovpålagt samfunnsmandat som den profesjonelle barnehagelæreren forplikter seg til å arbeide ut fra» (Ohm, 2020, s.176-177). I praksis betyr dette at samfunnet gir tillitt til barnehagelæreren til å utøve profesjonen på en sikker måte. Dette gir barnehagelæreren mandat til å velge hvilke verktøy og løsninger som tas i bruk i ulike situasjoner som dukker opp i hverdagen og det pedagogiske arbeidet (Ohm, 2020, s.177). Som lærer i barnehagen er det avgjørende å fatte gjennomtenkte valg, og utøve profesjonelt skjønn og overblikk for å kunne avgjøre hva som er best i aktuelle situasjoner, og reflektere over hvordan omsorg praktiseres og oppleves av det enkelte barnet (Ohm, 2020, s.177).

Omsorg har en sterk etisk side. Ohm (2020) skriver at mottakerens behov for omsorg har stor betydning for barnehagelæreren. Dette innebærer mye mer enn å bare se barnet, men også kunne sette seg inn i og lytte til hva barnet gjør, og hva som opptar barnet i ulike eller gitte situasjoner (Ohm, 2020, s.177). Videre skriver hun at både nærhet og distanse er viktig når det gjelder å vise, og utøve, omsorg for andre – å kunne se både situasjonen og barnet. Denne distansen gir barnehagelæreren mulighet til å fatte profesjonelle vurderinger basert på faglig kunnskap, og derfor ta hensyn til både barnet og fellesskapet i aktuelle situasjoner. Det kan være utfordrende for barnehagelæreren å vise omsorg preget av å på den ene siden ha en objektiv distanse, og dermed kunne se situasjonen utenifra, og på den andre siden gi en følelsesmessig nærhet (Ohm, 2020, s.177).

2.4 Etisk omsorg

Tholin (2013) skriver at det er mange definisjoner av begrepet etikk, men ved å ta en nærmere titt ser en at det er mange fellestrekk. Gjennom læren om rett og galt gjenspeiler refleksjoner over handlinger, normer og verdier som ligger til grunn i ulike situasjoner der vi kan handle forskjellig. Etikken handler om at vi i stor grad tar egne valg. Særpreget ved barnehagelæreryrket er nære pågående og kontinuerlige situasjoner som gjør at det er relevant å trekke inn etiske pedagogisk arbeid (Tholin, 2013, s.79-80). Tholin (2013). Det etiske pedagogiske arbeidet kan oppleves som komplekst og krevende når et barn oppfører seg utfordrende eller gjør handlinger som ikke er lov. Det kan da være vanskelig å vise nærhet og godhet til barna i situasjoner som strider imot det etiske pedagogiske arbeidet. Personalets

hovedfokus skal være å sette barnets positive sider i fokus, og handle utfra en oppmerksomhet og åpenhet slik etisk omsorg stiller krav om (Tholin, 2013, s.127).

2.5 Trygghet

Evertsen – Stanghelle (2018) skriver at barn har behov for trygghet og omsorg. Disse behovene må ikke ses som konkurrenter til læring. Hvis en er opptatt av læring og utvikling, bør en også være opptatt av barnets behov for trygghet og gode relasjoner både til de voksne og til de andre barna. Å bidra til trygg tilknytning handler ikke bare om å være snill. Kunnskap om tilknytningsteorier er viktig for at de ansatte i barnehagen skal kunne forstå, og se barnet innenfra, og være gode nok omsorgspersoner for barna. Videre skriver hun at omsorgsutøvelse er en sammensatt oppgave som innebærer at den voksne må være i stand til å regulere barnets følelser, samtidig som en er kjærlig ovenfor barnet. En del av det å utøve omsorg er å kunne dele barnets glede og positive følelser, men den voksne må også ha pass til og dele barnets negative sinnsbevegelser som tristhet, frustrasjon og sinne. Når det skjer kaotiske og uoversiktlige situasjoner for barna er det viktig at de voksne skaper orden gjennom å sette ord på det som skjer. Evertsen-Stanghelle mener at de voksne må skape oppvekstmiljøer som er preget av trygghet, stabilitet og forutsigbarhet. Dette vil være med på å fremme barnets muligheter for å etablere trygg tilknytning til sine omsorgspersoner (Evertsen-Stanghelle, 2018, s.88).

2.6 Kultur og oppdragelse

Når en snakker om kultur, så snakker en om menneskers levemåte og livsform, og omfatter ideer, verdier, regler og normer for atferd som mennesker overtar fra den foregående generasjon, og som de så bringer videre. Begrepet flerkulturell er mye brukt for å beskrive det norske samfunnet i dag og for å få en god forståelse av kultur (Gjervan et.al., 2012, s.18-19). Hvordan vi forstår barn med flerkulturell bakgrunn bygger på begrepet kulturell differanse, som betyr at de kan ha annerledes tolkninger og reaksjoner på hendelser (Vestad, 2018, s.149).

Individualistisk og kollektivistisk orientert kultur er begreper en kan bruke for å definere ulikheter av hvordan barn kan vokse opp, hvordan de reagerer og responderer i ulike situasjoner. Vestad (2018) skriver at i en kollektivistisk orientert kultur er det vanlig at barn vokser opp i en storfamilie. Barna vokser opp med en forståelse av seg selv som en del av en

større gruppe, noe som gir trygghet, tilhørighet og bekreftelse. Disse barna lærer å vise respekt for voksne og autoriteter. I den individualistisk orienterte kulturen er det større individfokus, der barn lærer å rette oppmerksomheten mot ens egne mål med livet og på egen lykke. I denne typen kultur bor vanligvis en kjernefamilie (Vestad, 2018, s. 149-150).

Ved at mange familier kommer fra ulike bakgrunner og kulturer, der de har egne tradisjoner for barneomsorg. Det kan være en utfordring for førskolen/barnehagen at det er ulike fokusområder og verdier når det kommer til oppdragelse. (Gjervan et.al., 2012, s.90). Det interessante som ansatt i førskolen/barnehagen blir å tenke gjennom hvordan en kan bidra til å støtte foreldre i oppdragelsen av barna. Dette innebærer å arbeide i nær forståelse for å dekke barnas behov og trygghet (Gjervan et.al., 2012, s.103-104). Eksempelvis kan dette gjelde dersom tradisjonen og/eller kulturen strider mot lovverket.

3 Styringsdokumenter i Zambia

Zambia har førskolelærer ulike styringsdokumenter som de må forholde seg til, og er relevante for forståelse av hvilke føringer førskolelærere har for sitt arbeid. De viktigste styrings dokumentene er; *Education Curriculum Framework (2013)*, *Early Childhood Education. Syllabi – 3 to 6 years (2014)* og *Early learning and development standards for Zambia (0-6 years) (2012)*. Disse dokumentene legger føringen for barnehagens innhold og hvordan barnehagen skal arbeide. Omsorg, læring, utvikling ble nevnt i disse styringsdokumentene og står som en viktig del av innholdet i barnehagen med fokus på trygghet og læring. Når vi presenterer de ulike styringsdokumentene som er relevante for vår oppgave har vi fokus på punktene som går direkte inn på vår problemstilling. Styringsdokumentene i sin helhet tegner et mer fullstendig bilde av opplæringen.

3.2 Early learning and development standards for Zambia (ELDS)

Styringsdokumentet *Early learning and development standards for Zambia*, forkortet ELDS, er en av retningslinjene og prinsippene førskolen i Zambia bygger på. Prinsippene for styringsdokumentet er basert på universelle zambiske kulturelle verdier. Her er det tatt høyde for både zambisk kultur som det å være hardtarbeidende, men også basert på barns rettigheter (Early Learning and Development standards for Zambia, 2012, s.12-13).

Det har oppstått behov for å tilrettelegge ulike standarder i førskolen for tidlig læring og utvikling, som er tilpasset barna i Zambia alderen 0-6 år. Styringsdokumentet, ELDS, er ikke bare til for førskolelærere, men også hjelpe foreldre og andre omsorgspersoner til å få mer kunnskap og ferdigheter for å fremme barnas utvikling i ulike utviklingsfaser, både fysisk og psykisk (Early Learning and Development standards for Zambia, 2012, s.11).

Et punkt i styringsdokumentet, ELDS, er at familien bør sørge for primæromsorg og utdanning for barna. Selv om førskolen tilbyr utdanning og barna har nytte av denne, ligger fortsatt ansvaret for omsorg og utdanning først og fremst hos familien. Det er derfor avgjørende at førskolelærere gjør familiene oppmerksom på hva som ønskes og forventes at barna lærer. På denne måten skapes det flyt som vil resultere i optimale miljøer for lærings- og utviklingsmuligheter (Early Learning and Development standards for Zambia, 2012, s.12).

Et annet punkt i styringsdokumentet, ELDS, er læringsmiljøer. Målet er å skape miljøer der barn føler seg trygge og sikre, da dette gir et grunnlag for å lære. Læringsmiljøet er ikke bare omgivelsene barna er i, men også rammene for selve læringen. Eksempelvis kan lek spille en sentral rolle både i å skape et trygt læringsmiljø, men også til å utforske og lære (Early Learning and Development standards for Zambia, 2012, s.12).

Det står også om sosial og emosjonell utvikling i styringsdokumentet, ELDS. Det handler om evnen til å delta og samhandle med de andre barna, samt den verdien barna tilegner seg ved å bli verdsatt av andre og omgivelsene de er i. Her handler det også om å utvikle evnen til å regulere egne følelser og ta hensyn til andres følelser. Når barn har positive opplevelser av seg selv og omgivelsene, vil de utvikle empati og sannsynligvis behandle andre med verdighet og omsorg. Den sosioemosjonelle utviklingen kan gi positive resultater når det kommer til læringsutbyttet (Early Learning and Development standards for Zambia, 2012, s.39).

Fysiske behov og fysisk utvikling blir nevnt som en viktig rolle i barns utvikling i styringsdokumentet, ELDS. Statistikken dette dokumentet viser tyder på at underernæringsratene i Zambia er relativt høye, og med en slik statistikk blir det nødvendig å sikre at de fysiske behovene til barna blir integrert i styringsdokumentet. Dette blir gjort for å sikre at barn utvikler seg og skal få en sunn barndom. I de første fem årene av barnas liv er fysisk utvikling og hjerneutviklingen sentral, og derfor spiller tilførsel av god ernæring og hygiene en viktig rolle for å sikre barnas utvikling (Early Learning and Development standards for Zambia, 2012, s.39).

3.3 Zambia Education Curriculum Framework 2013

Styringsdokumentet *Zambia Education Curriculum Framework* har blitt utviklet for å hjelpe med videre veiledning til det som er foretrukket utdanning for landet. Heller ikke dette styringsdokumentet er kun for førskolen, men følger utdanningsløpet helt til høyere utdanning og voksenopplæring (*Zambia Education Curriculum Framework*, 2013, s.3). Førskolen har tidligere vært nedprioritert, og et resultat av dette var at barna ikke var på det foretrukne nivået eller på svært ulike nivå da de startet i 1. klasse. Som en forberedelse til å starte i 1. klasse er en av grunnene til at departementet lagde dette nasjonale styringsdokumentet (*Zambia Education Curriculum Framework*, 2013, s.5).

Delen av styringsdokumentet som tar for seg førskolen har fokus på følgende utviklingsområder: fysisk utvikling, sosial og emosjonell utvikling, språkutvikling, estetisk utvikling, og kognitiv og intellektuell utvikling. Disse utviklingsområdene er en plan som skal hjelpe barna til å utvikle seg sosialt, mentalt, følelsesmessig og fysisk. Her skal de utvikle ferdigheter som skal hjelpe dem blant annet i sosial interaksjon med andre, og skape en myk overgang til 1. klasse (*Zambia Education Curriculum Framework*, 2013, s.27).

3.4 Early Childhood Education - Syllabus 3-6 years

Målet til dette styringsdokumentet, *Early Childhood Education – Syllabus 3-6 years*, ECE, er å forberede barna på å leve og vokse til å bli resurs sterke og nyttige medlemmer av lokalsamfunnet. Utvikling mentalt, fysisk, emosjonelt, sosialt, spirituelt og moralsk gir barna grobunn til å dyrke og utvikle ønskede holdninger og verdier. Dette er også med på å bygge et solid grunnlag for livslang læring. Syllabus legger vekt på praktisk læring og interaksjon med naturen. Også denne planen er med på å forberede barna på videre opplæring (*Early Childhood Education – Syllabus 3-6 years*, 2014, s.7).

Et punkt i styringsdokumentet, ECE, er lek, og at barn lærer bedre gjennom lek. Det er fokus på at lærere og omsorgspersoner tilbyr tilstrekkelig lekemuligheter for barna, da dette er positivt for miljø, læring og utvikling. Gjennom å delta i ulike lekaktiviteter utvikler barna sosialiseringferdigheter, samt utvikler sin kreativitet og oppfinnsomhet (*Early Childhood Education – Syllabus 3-6 years*, 2014, s.8).

Gjennom konkrete planer legger Syllabus til rette for den faglige progresjonen i de ulike fagene. Her står det eksempelvis konkretisert hva de skal lære, gjøre, og gjennomføre

gjennom de ulike semestrene. Miljøvitenskap er et av områdene barna forventes at barna skal tilegne seg kunnskap og ferdigheter i, og her er forståelsen av viktigheten av ernæring, og helse og sikkerhet viktig (Early Childhood Education – Syllabus 3-6 years, 2014, s.51).

4 Presentasjon av funn

4.2 Presentasjon av funn fra intervjuene

I dette kapittelet vil vi presentere funnene vi har gjort igjennom intervju og kvalitativ spørreundersøkelse. For å skape struktur i oppgaven har vi valgt å dele inn funnene i ulike kategorier. Vi har laget kategoriene ut ifra problemstillingen og underproblemstillingene. Først vil vi presentere funnene fra intervjuene, for så å presentere funnene fra den kvalitative spørreundersøkelsen. Vi vil fokusere på funnene som er mest relevante for problemstillingen og underproblemstillingene i denne oppgaven. For å sikre informantene sin anonymitet har vi valgt å vise til de ulike informantene etter nummer, som ytterligere tidligere beskrevet i oppgaven. Vi vil først presentere funnene som ble gjort gjennom våre fem intervjuer.

4.3 Hvordan tolker informantene omsorgsbegrepet

Det er noen fellestrekk i svarene som ble gitt av de ulike informantene rundt begrepet omsorg. Selv om informantene har ulik utdanningsbakgrunn, har de alle en forståelse av hva begrepet omsorg betyr i deres arbeid med barn. Hos samtlige av informantene er utvikling et begrep som går igjen. De mener at en del av omsorgsbegrepet er å observere om barna utvikler seg normalt fysisk og psykisk, eller som informant 1 nevner i sitt intervju; den holistiske utviklingen til barnet. Informantene nevner også at det å passe på at barna har det bra når de er i førskolen, og vise nærhet er en viktig del av omsorgsbegrepet. Informant 1 nevner riktig ernæring som en viktig del av omsorgsbegrepet, og at nok næring er viktig for barns utvikling.. Hun mener at læreren burde vite hva barna spiser på skolen hver dag og følge opp hvis barna gjentatte ganger ikke har med seg mat, eller hvis de har med seg mat som ikke er næringsrik nok. Informant 5 nevner dette med å beskytte barna som en viktig del av omsorgsbegrepet, og et av eksemplene hun kommer med er å beskytte barn og skjerme de fra å spise giftig mat, og sørge for at barnet får i seg sunn mat og riktig mengde mat.

Et par av informantene nevnte dette med å bry seg om noen eller passe på noen som en beskrivelse av omsorgsbegrepet. Informant 3 er opptatt av trygghet, samarbeid mellom foreldre, og trivsel for barna. For henne er det viktig å gi barnet nærhet og trøste når barnet er

lei seg, sitte med barna når de spiser, og hjelpe de med å vaske seg og skifte klær etter et uhell. Dette er en del av omsorgsbegrepet for informant 3.

Informant 4 legger til rette for omsorgsfulle relasjoner mellom barna og personalet som grunnlag for trivsel, glede og mestring. Hun mener at når en jobber i førskolen har en fullt ansvar for barna, og at barna skal få den hjelpe og støtten de har behov for, eksempelvis toalettbesøk og hygiene. Informant 5 definerer omsorg som å beskytte barna og gi de oppmerksomhet. Hun definerer omsorg som en form for service som du gir til barna. Videre definerer hun omsorg som en del av å følge opp barna utvikling fysisk og følelsesmessig. Et annet viktig aspekt hun nevner som en del av omsorgen er å beskytte barn mot vold, overgrep og misbruk.

Et par av informantene gir eksempler på barn som skader seg eller blir syke mens de er på skolen. Da har læreren ansvar for å vise omsorg i form av å ta de med på klinikken eller ringe foreldrene slik at de kan komme og hente barnet. Informant 1 ytrer sin bekymring rundt at hun har opplevd at flere og flere lærere har hovedfokus på det akademiske, altså undervisning; Hva undervisningen skal inneholde og resultatene barna oppnår. Informant 1 mener at det akademiske er mer viktig enn å vise omsorg og observere utviklingen til barna. Dette kan tolkes som at de som har hovedfokus på det akademiske anser dette som en form for å vise omsorg.

Avslutningsvis i dette kapittelet ønsker vi å trekke frem et fint og viktig sitat fra informant 2, da hun snakket om begrepet omsorg: «Omsorg kan bety at du elsker noe du gjør. Hvis du ikke elsker det du gjør, kan du ikke gi god omsorg. Uten kjærlighet finnes det ikke omsorg».

4.4 Hvordan praktiserer informantene omsorg i sitt arbeid med barn

For at vi skulle få en bedre forståelse av informantene sitt syn på begrepet omsorg spurte vi de om hvordan de utøver omsorg i sitt arbeid med barn. Vi tolker det slik at alle informantene er opptatt av at barna skal føle seg trygge og verdsatt når de er på førskolen. Informant 1 uttrykker viktigheten av nærhet for at barn skal føle seg trygge, og at når barna er lei seg eller hvis et barn akkurat har begynt på førskolen er det viktig at læreren gir barnet ekstra nærhet for at barnet skal føle seg trygt. Informantene legger også vekt på det å ønske hvert enkelt barn velkommen når de kommer inn i klasserommet som en viktig del av å vise barnet at de er verdsatt. Informant 2 føler at det er en viktig del av det å vise omsorg å hilse på barna når de

kommer. Hun mener at dette er med på at barna føler seg sett og trygge. Informant 5 lærer sine studenter på høyskolen viktigheten av å hilse på barna når de kommer om morgningen. Informant 4 beskriver læreren sin rolle på skolen som «mamma», hun mener at det er viktig at barna føler at læreren er deres «mamma» når de er på skolen, at læreren er der for å passe på dem slik at de kan føle seg like trygge som de gjør hjemme.

En annen del av omsorgsarbeidet for at barna skal føle seg trygge på førskolen er å stoppe barn som slåss. Flere av informantene forteller at det er nulltoleranse for slåssing på skolen, og at dette blir slått ned på hvis det oppstår. De forteller også at det er viktig å forebygge mobbing som en del av at barn skal føle seg trygge og verdsatt på skolen. Informant 5 lærer sine studenter at de må snakke med barna om slåssing og mobbing, at det er nulltoleranse for dette på skolen. Informant 4 sier at omsorgen som blir gitt til barna på skolen skal gjøre at barna føler seg bra, at ingen skal bli behandlet annerledes, og alle skal få like muligheter. Informant 4 er opptatt av at alle skal føle seg likeverdige og likestilt med hverandre.

I funnene vi har gjort kan det tolkes som at toalettbesøk og hygiene er et viktig aspekt for alle informantene når det kommer til det å utøve omsorg i arbeidet med barn. En viktig del av omsorgen som de gir i løpet av dagen er å følge barna på toalettet, lære de å trekke ned selv, og ta på buksene selv. De er også opptatt av å lære barna å vaske hender med såpe og vann etter hvert toalettbesøk og før måltider. Flere av informantene legger frem at det også er viktig å hjelpe barn som har hatt uhell, og de må da hjelpe barna med å vaske de, vaske klærne og henge de til tørk. Informant 1 la frem at i hennes barnehage var de opptatt av å stille barna som kom i førskolen ustelt, og der var rutinen at de vasket barna med varmt vann, børstet håret, og tok på de en ren uniform som skolen hadde liggende. Vi tolker det som at det er viktig at barn ser rene og ordentlige ut når de kommer på skolen. Informant 5 underbygger vår tolkning ved at hun forteller at de lærer studentene at de må passe på at barna alltid ser fine og ordentlige ut. Et annet viktig aspekt av omsorg og renhold som kommer frem i undersøkelsen er renhold av klasserommet, der informant 2 og 3 poengterer viktigheten av at klasserommet alltid er ryddig og rent. En må alltid sjekke at stoler og bord er rene, og at teppene ristes hver dag. Informant 3 uttrykker at en del av det å vise omsorg er å holde det rent.

Foreldresamarbeid er noe som blir nevnt av flere av informantene som en viktig del av omsorgsutøvelsen i arbeidet med barn. God dialog er et nøkkelement for å kunne forsikre at barna får det de trenger. Informant 1 nevner dette med klær og mat. Hun var opptatt av å ha en dialog med foreldrene i forhold til hvis barna ikke hadde varme nok klær på vinteren eller hvis barna ikke hadde med seg næringsrik mat. Informant 2 nevner også dette med mat. Hvor

viktig det er å gå i dialog med foreldrene hvis barna ikke har med seg næringsrik mat eller mat i det hele tatt. I dialog med foreldre angående mat forteller hun om hva som er sunn mat og viktigheten av at barna får i seg sunn mat, hun kommer også med forslag til mat de kan ha med på skolen som ikke koster masse penger hvis det er slik at det er familier som ikke har så god råd. Informant 4 nevner også dette med å lære barn å dele mat med de som ikke har med seg mat på skolen. Det er viktig å lære barna å dele med hverandre, slik at de lærer å vise omsorg ovenfor andre.

Informant 2 er opptatt av å snakke med foreldrene om barns trygghet på vei til og fra skolen. Hun tillater ikke barn å gå alene til skolen eller hjem fra skolen, det skal alltid være en voksen som følger barna. Hun er opptatt av å forklare foreldrene hva som kan skje med barna hvis de går alene til skolen. Barna kan bli utsatt for kidnapping, vold, voldtekt, påkjørsel eller mobbing. Flere av informantene uttrykker at hvis et barn blir sykt på skolen eller skader seg er det viktig å kontakte foreldrene. De går da i dialog med foreldrene på om de tar barnet med på klinikken eller om foreldrene må hente barnet på skolen.

Vi tolker det slik at utvikling er en viktig del av det å vise omsorg i arbeidet med barn etter funnene vi har gjort i vår undersøkelse. Informant 5 uttaler viktigheten av å undervise studentene sine i hvordan barn utvikler seg fysisk, emosjonelt, intellektuelt, og sosialt. Grunnen til at hun underviser i dette er for å gi studentene den kunnskapen de trenger for å kunne beskytte barna, og gi de omsorg i forhold til utviklingsområdene når de begynner å jobbe som lærere. Informant 2 uttrykker at det er viktig å følge med på om barnet vokser som det skal. Hun mener det er viktig å observere barna for å følge med på om det oppstår endringer i barnet sin oppførsel. Dette er viktig å følge med på slik at hun kan hjelpe barn som endrer væremåten, det kan være at barnet blir mobbet eller at det har skjedd noe i hjemmet.

Lek er en måte der både førskolelærere og barna kan vise og lære om omsorg på. Informant 1 uttalte at hun utøver omsorg når hun lærer barna hvordan en huske fungerer, eller ved å involvere seg i leken til barna som ikke mestrer det å leke så godt, eller hvis barna er nye på skolen og ikke vet hvordan enkelte leker fungerer. Hun uttrykker også at for å kunne lære barna det som er grunnleggende må du være sammen med barna. Informant 2 er opptatt av at leker alltid skal være tilgjengelig for barna når de kommer på skolen, og dette mener hun er en del av det å vise omsorg ovenfor barna. Informant 3 forteller at hun liker å vise omsorg ovenfor barna ved å synge, leke og danse med dem.

Læring i Zambia er også knyttet til omsorgsbegrepet. Informant 3 uttaler at en måte hun viser omsorg på er å følge med på at alle barna har oppmerksomheten rettet mot læreren i undervisningen. Hvis det er barn som ikke følger med må hun fortelle barna at de skal følge med på læreren. Dette mener hun er en del av det å vise omsorg fordi hun hjelper barna med å følge med slik at de lærer seg det de skal på skolen.

4.5 Omsorg i Zambia

Vi spurte informantene om det var noe spesielt med hvordan omsorg utøves i Zambia. Det som gikk igjen hos samtlige av informantene var dette med fokus på læring. Informant 3, som er ansatt som caregiver, opplever at de er mer opptatt av det akademiske på Preschool enn å gi omsorg til barna. Informant 4 uttrykker at det er viktig at alle barna oppnår resultater og gjør det best mulig, og sier videre at et barn kan ikke lære uten omsorg, at omsorg bør være første prioritet før det akademiske. Slik er det ikke alle steder. Informant 1 uttalte at hovedfokuset der hun jobbet var på det akademiske og ikke på omsorg, og at de var mer opptatt av hva barna lærte i løpet av en dag. Informant 5 sier at i Zambia er fokuset på det akademiske, og at grunnen til dette er at barna må lære seg det de trenger før de skal begynne på skolen som eksempelvis lese og skrive. Hun uttrykker at dette er vanskelig å endre grunnet at foreldre og samfunnet er opptatt av at barna skal lære seg å regne, snakke engelsk, lese og skrive. Videre forteller hun at i oppstarten av Early Childhood så var det et sted hvor barn var for å leke, ha det gøy og bli fortalt fortellinger på lokalspråket, for å nevne noe. Det var en barnehage og ikke Preschool. Når moderniseringen av samfunnet begynte, endret dette seg, da ble det fokus på skole og at barna måtte lære fra en tidlig alder, ikke leke. Informant 5 lærer sine studenter at de skal lære barna gjennom lek, men dette skjer ikke i praksis. Når studentene kommer ut i praksis må de undervise barna, ikke lære de igjennom lek. Hun mener at dette er fordi barna skal forberedes til testene de må bestå for å kunne fortsette å gå på skolen. Informant 2 forteller at det kan være fokus på det akademiske i Preschool, men at det egentlig skal være 60% som skal være lek/omsorgsbasert og 40% som skal gå på det akademiske altså undervisning. Det er stor forskjell på den offentlig Preschool som har mer fokus på det akademiske, mens private Preschools er mer som en barnehage.

Informant 1 og to har vært i Norge. Disse to nevner forskjeller på hvordan omsorg utøves i Zambia i forhold til Norge, og sammenligner landene. Begge informantene uttrykker at Zambia er strengere enn Norge, de opplever at Zambia er mer opptatt av regler og at det får større konsekvenser for barna hvis de ikke følger reglene. Informant 1 uttrykker at i Zambia

viser du omsorg til barnet når du passer på at barnet ikke gjør noe galt. Hun opplever ikke at en går i dialog med barnet, eller går i dybden på hvorfor barnet gjør som det gjør. Barnet får bare beskjed om å slutte og hvis barnet ikke hører kan den voksne true med å slå, eller komme med andre trusler. Hun fikk en opplevelse av at i Norge så blir atferden til barna fulgt opp, slik at en kan finne ut av hvorfor barnet gjør som det gjør og slik at en kan hjelpe barnet på best mulig måte. Videre uttrykker hun at i Zambia opplever hun at en følger barna for mye, at de blir overvåket for å følge med på om barna gjør feil eller får vondt. Hun opplever ikke at barna har den samme friheten til å gjøre som de vil i Zambia forhold til Norge.

Regjeringen har laget ulike styringsdokumenter som lærere må forholde seg til. Informant 2 nevner at de har ulike retningslinjer for Early Childhood Education. Dette er standard retningslinjer som skal hjelpe lærere med innholdet som må være med i Preschool. De ulike dokumentene hun nevner er; The syllabus, Early learning and development standards for Zambia, Education Curriculum Framework og National Policy on Education. I intervjuet med informant 4 forteller hun oss at regjeringen vil at det skal være en lærer og en assistent (caregiver) i hver Preschool-klasse. Det er for å kunne fordele arbeidet, slik at læreren kan konsentrere seg om undervisningen, og assistenten kan ta seg av toalettbesøk, snack-time, og gi omsorg til barna når de trenger det.

4.6 utfordringer knyttet til omsorg i arbeidet med barn

Informantene forteller oss at de møter utfordringer som er knyttet til omsorg i førskolen som gjør at det blir vanskelig å gi omsorgen de har behov for. Flere informanter nevnte få voksne og mange barn på avdeling som en av utfordring de møter. Etter at regjeringen har bestemt gratis utdanning for barn opp til 12. grade, har klasserommene begynt å fylle seg opp. Informant 1, 2, 3, og 4 nevner flere utfordringer som de møter, en av de største utfordringer er at læreren ikke får tid til å ta pause. De må være med barna hele tiden, enten undervise eller følge med når de har snack-time. En annen utfordring som alle informantene nevnte er at noen barn ikke har med seg mat, da må læreren finne mat som barnet kan få. Det kan være vanskelig å lære barna å dele, og det er foreldre som ikke vil at barna skal dele maten sin eller ta imot mat fra andre barn. Grunnen til at de ikke ønsker dette kan være på grunn av hygiene, og at de ikke vet hvordan maten er tilberedt, allergi og witchcraft kan også være en grunn. Ut ifra dette tolker vi at det kan være vanskelig for lærere å utøve god omsorg som barna trenger i løpet av dagen når det er mange barn og få voksne, i tillegg til å ha tid og energi til å følge opp alle barna.

På høyskolen møter de også utfordringer knyttet til omsorg. Informant 5 forteller at det er utfordrende for studenter å komme ut i praksis fordi det de lærer på skolen ikke fungerer når de kommer ut i førskolen. Skolene har planer for hvordan de skal gjennomføre arbeidet sitt som lærere. Enkelte skoler er så rigide når det kommer til undervisningsplanene at de ikke lar lærere gå utenom disse, som igjen betyr at det som står i undervisningsplanen skal gjennomføres uansett. Dette er utfordrende når studentene har lært at de kan lære barna gjennom lek, og at de skal være gode lærere som beskytter og ser hvert enkelt barn og gir de den omsorgen de trenger i løpet av dagen. Dette fokuset forsvinner når de kommer ut i skoler der de må ha fokus på undervisning og undervisningsplaner.

4.7 Funn gjort i den kvalitative spørreundersøkelsen av studenter på DALICE

Her vil vi presentere funnene som ble gjort i en kvalitativ spørreundersøkelse gjennomført på syv studenter på Dalice, høyskolen i Zambia. Vi ønsker å ta med dette for å kunne se om det er noen likheter og/eller forskjeller mellom hva læreren og studentene mener. Det var egentlig ikke i planen å ha en kvalitativ spørreundersøkelse, men den ene informanten ønsket at studentene også skulle svare på de samme spørsmålene som henne, derfor delte hun ut intervjuguiden i klasserommet og studentene svarte skriftlig på spørsmålene.

4.8 Presentasjon av funnene gjort i den kvalitative spørreundersøkelsen

Det er likhetstrekk mellom de ulike svarene studentene har gitt på hvordan de vil definere begrepet omsorg. Vi har tolket funnene i denne undersøkelsen slik at for studentene så betyr omsorg å elske noen eller å bry seg om noen, som igjen fører til at du arbeider mot å gi de trygghet, god helse og beskyttelse. En er opptatt av barnas sikkerhet og velferd.

På spørsmålet om hvordan en kan gi omsorg i arbeidet med barn er det noen likheter og noen ulikheter i hva studentene svarer. Samtlige nevnte dette med å barnas utvikling, at det er viktig å forstå og observere hvordan barn vokser og utvikler seg. En av studentene nevner dette med at det er viktig å støtte et barn i et hvert stadium av sin utvikling. Noen studenter nevner dette med at en må vite hvordan en skal reagere på barnets følelsesmessige behov og respondere på disse behovene for å utøve god omsorg. En student uttrykker at en viktig del av det å vise omsorg er å lære barna å ta vare på hverandre og være takknemlige. Studenten mener at dette er viktig for å kunne vise takknemlighet overfor menneskene som bidrar i livene deres. Videre mener studenten at folk som har en vane med å uttrykke takknemlighet er

mer sannsynlig å være hjelpsomme, sjenerøse, medfølende og tilgivende, og de er også mer sannsynlig for å være glade og sunne.

Læring er et begrep som går igjen hos samtlige av studentene. Det å sørge for at barna er i et miljø som stimulerer til læring, og at barna får muligheten til å lære på ulike måter. Det er ulike fokusområder når de snakker om læring. Det er enkelte studenter som tar opp dette med å lære barna å telle, skrive og lese. En student uttrykker at lese- og skriveferdigheter er et stort fokus i førskolen, og at dette er ferdigheter som barnet kommer til å bruke for resten av livet. Studenten nevner at ved å ha fokus på læring legger læreren til rette for kognitiv utvikling hos barna. En annen student nevner at en viktig del av det å vise omsorg er å lære barna det som er nødvendig for at barna skal kunne nå sine drømmer og mål i livet.

Et annet viktig punkt for flere av studentene er trygghet og helse. En student uttrykker at god omsorg blir gitt når en sørger for at barn er trygge og friske. For denne studenten er det viktig å forsikre seg om barnas trygghet, glede og helse. Fokus på barnas sikkerhet er et aspekt av barns trygghet, ved å sørge for sikre tiltak for å unngå skader og ulykker, og fokusere på å unngå farer. Under god helse inngår mat, og sørge for at barnet er friskt og har god kunnskap om hygiene. Det er viktig for flere av studentene å lære barna om hygiene, som også kommer frem ved at det er viktig å holde klasserommet og utstyr som blir brukt rent, og at dette igjen er et tegn på å vise omsorg overfor barna.

Utfordringer relatert til omsorg i førskolen kan være vanskelig å vite så mye om når en er student. Enkelte studenter har unnlatt å svare på spørsmålet, mens andre har svart at det ikke er utfordringer. Noen legger vekt på dette med at en tjener lite som lærer, at det er for lav lønn i forhold til hvor mye arbeid det er, og at en har mye ansvar og dagene er lange. Noen studenter er opptatt av det materielle på skolen, at dette kan være med å påvirke omsorgen som blir gitt til barna. Det at enkelte skoler ikke har teppe på gulvet gjør at barna blir kalde når de sitter på gulvet. I tillegg blir mangel på pulter, leker, stoler og bøker blir også nevnt. Etter at regjeringen har vedtatt at skole er gratis for barn, uttrykker et par studenter at dette har medført til at det blir mange barn å håndtere. Klasserommene er for små, som fører til at det blir for dårlig plass til alle barna, som igjen kan påvirke omsorgen. Infrastrukturen blir et problem, for skolene er ikke bygget for så mange barn. Dette kan være med på påvirke omsorgen som blir gitt til barna.

5 Drøfting

I denne delen av oppgaven skal vi drøfte hovedfunnene vi har gjort i intervjuene som vi anser som viktige for å svare på problemstillingen: «Hvilke perspektiver finnes det på begrepet omsorg hos ulike personer knyttet til førskolen i Zambia?» og underproblemstillingene: Hvordan praktiserer informantene omsorg i sitt arbeid med barn? Hva betyr omsorg i Zambia? og Hvilke utfordringer knyttet til omsorg møter informantene i sitt arbeid med barn? Gjennom drøftingen vil vi vise sammenhengen mellom de teoretiske perspektivene og resultatene fra undersøkelsen (Dalland, 2012, s.143). Vi vil ta for oss ulike funn og sammenligne de med hverandre for å belyse ulike synspunkter informantene hadde i intervjuene.

Vi deler drøftingen inn i fire ulike kategorier for å skape struktur på oppgaven. Kategoriene er; Hvilke perspektiver finnes det på begrepet omsorg hos ulike personer knyttet til førskolen i Zambia? Hvordan praktiserer informantene omsorg i sitt arbeid med barn? Utfordringer knyttet til praktisering av omsorg i arbeid med barn og hva betyr omsorg i Zambia. Den første kategorien tar for seg problemstillingen, de andre kategoriene tar for seg underproblemstillingene.

5.2 Hvilke perspektiver finnes det på begrepet omsorg hos ulike personer knyttet til førskolen/barnehagen i Zambia?

Etter å ha samlet inn data fra intervjuene kom det frem til at var ulike beskrivelser av begrepet omsorg, samtidig som var noen likheter. Flere informanter nevnte dette med å bry seg om noen, beskytte eller passe på noen som en beskrivelse av omsorgsbegrepet. Dette kan ses i sammenheng med hvordan Tholin (2013) beskriver ordet omsorg sin betydning, å sørge for, ta vare på, eller å vise omtanke for andre mennesker (Tholin, 2013, s.17). I undersøkelsen som ble gjort av studentene på Dalice kom det frem at også studentene definerte omsorgsbegrepet som å elske noen, bry seg om noen, eller at en er opptatt av barnas sikkerhet og velferd, som igjen fører til at du arbeider mot å gi barna trygghet, god helse og beskyttelse.

Trygghet ble også nevnt som et viktig aspekt av begrepet omsorg av en av informantene. Vi tolker at trygghet ble nevnt som en viktig faktor fordi det er grunnleggende for at barna skal få en optimal lærings- og utviklingsmulighet (Republic of Zambia, Ministry of General Education, 2015, s.12). Dette er også i tråd med det Evertsen-Stanghelle (2018) skriver; Hvis

en er opptatt av læring og utvikling, bør en også være opptatt av barnets behov for trygghet og gode relasjoner. Måten denne informanten arbeider med å gi trygghet til barna er ved å gi barnet nærhet og trøste når barnet er lei seg. Dette er med på å hjelpe barnet til å regulere egne følelser, og være kjærlig ovenfor barnet, som igjen føler til å skape en trygghet og bygge en god omsorgsrelasjon til barnet (Evertsen-Stanghelle, 2018, s.88).

Et begrep som gikk igjen hos flere av informantene som en beskrivelse av omsorg var utvikling. Det vil si å observere barns utvikling fysisk, psykisk og følelsesmessig. Dette viser at de er opptatt av å ta vare på de grunnleggende behovene som barna har, og som er en del av det omsorg handler om (Gunnestad, 2019, s.22). Vi kan også se at dette henger sammen med hva som står i et av styringsdokumentene informantene må forholde seg til. Et punkt i dokumentet «Early learning and development standards for Zambia» trekker de frem at hvis læring skal skje må en ha fokus på utvikling av barn på ulike områder som fysisk og sosioemosjonell utvikling. Dette er viktig for at barna skal oppnå fysiske ferdigheter, og lære seg å regulere egne følelser og få en positiv følelse av seg selv. Det kommer frem i dokumentet at sosioemosjonell utvikling er med på å gi et positivt læringsutbytte til barna (Ministry of General Education, 2012, s.39).

Det at en av informantene uttrykker bekymring overfor observasjoner hun har gjort av andre førskolelærere som hun opplevde hadde fokus på det akademiske, det vil si undervisningen, hva den skal inneholde og resultatene barna oppnår, gjør at vi tolker de som har hovedfokus på det akademiske anser dette som en annen form for å vise omsorg. De er opptatt av å legge til rette for at barna skal prestere godt og klare å fullføre skolen. De ønsker å legge til rette for en god fremtid for barna når de starter på skolen og videre utdanning. Det er ulike måter å utøve omsorg på og det kan tolkes som at det er ulike måter å tolke styringsdokumenter på. Et punkt som kommer frem i «Early childhood education – syllabus» er at ECE skal legge til rette for at et barn tilegner seg ferdigheter og utvikler seg på ulike punkter (Ministry of Education, science, Vocational training and Early Education, 2014, s.27). Vi tolker det som at det er ulike måter å oppnå disse resultatene på, enten gjennom å legge til rette for god undervisning, eller å være tilgjengelig igjennom å vise omsorg på andre måter som igjennom lek, eller å knytte gode relasjoner på andre måter. Som igjen viser til at det er ulike måter å tolke omsorgsbegrepet på, og hvordan en ønsker å utøve omsorg i arbeid med barn.

5.3 Hva betyr omsorg i Zambia?

Hovedfunnene i denne delen av undersøkelsen er at informantene uttrykker at samfunnet er mer opptatt av det akademiske og ikke omsorg i førskolekonteksten. En informant uttalte at det er fokus på undervisning i førskolen, selv om det egentlig skal være 60% lek og 40% undervisning. Dette er ikke tilfelle hos flere førskoler. Vi har en oppfatning av at informantene mener at det er mer fokus på hva barna lærer i løpet av en dag, enn hvordan de har det når de er på skolen. En informant sa at grunnen til at de er mer opptatt av det akademiske er fordi barna må lære seg det de trenger før de begynner på skolen, eksempelvis lese og skrive. Dette kan ses i sammenheng med et av styringsdokumentene som førskolelærere må forholde seg til, The Syllabus. Denne inneholder hva barna skal lære i de ulike emnene, når de skal lære det, og så er det opp til læreren å bestemme hvordan. I The Syllabus er det satt opp timeplaner med uketall for når alt skal gjennomføres. Vi tolker det som at disse planene er så omfattende at læreren må fokusere på disse for å klare å gjennomføre planene som departementet har bestemt. Selv om studentene blir lært at barn lærer gjennom lek, er det annerledes når studenten kommer ut i praksis. Der lærer de at de må undervise barna, ikke at barna lærer gjennom lek, og dette tar en mye større del av hverdagen enn eksempelvis lek og læring gjennom lek. Dette tror en av informantene kommer av at førskolen og læreren er opptatt av å forberede barna til de skal begynne i 1. klasse. Dette kan tolkes som at de ønsker at det skal bli en god og trygg overgang for barna å gå fra førskolen til skolen. De blir bedre rustet til å møte den hverdagen som møter dem, og har tilegnet seg kunnskap og ferdigheter som er nødvendig for å begynne på skolen.

5.4 Hvordan praktiserer informantene omsorg i arbeid med barn

Måten førskolelærer praktiserer omsorg i arbeid med barn var det et annet funn som vi fikk fra intervjuene. Selv om zambiske styringsdokumenter har mer fokus på læring, og at barna har få timer i førskolen, er det viktig for ansatte i førskolen å gi omsorg til barna. Ohm (2020) skriver at for at barn skal oppleve trygghet, trivsel, mestring og læring, er god omsorg en forutsetning (Ohm, 2020, s.172). Trygghet er noe som går igjen hos våre informanter som en viktig måte å gi omsorg på. Slik vi forstår våre informanter er denne tryggheten avgjørende uansett hvilken situasjon de er i, og til og med klasserommene er organisert for å skape denne tryggheten. Å hilse på barna når de kommer blir nevnt som en viktig del av det å vise omsorg. Vi tolker det som at det å hilse på barna gir en trygghetsfølelse, og barna kan føle seg sett.

Informant 5 lærer sine studenter på høyskolen viktigheten av å hilse på barna når de kommer om morgningen. Ifølge Sommer (2014) betyr omsorg å være oppmerksom, vise sympati og empati, og å vise hensyn til andre. Han skriver videre at omsorg innebærer å vise omtanke, interesse og engasjement i andre, og å være villig til å handle hvis det er nødvendig (Sommer, 2014, s. 185). Vi forstår det som at de voksne viser interesse og engasjement for barna ved å hilse.

Det som Evertsen-Stanghelle (2018) skriver er noe informantene følger. De sørger for å mate barna, passe på barna har det komfortabelt – ikke for varmt og ikke for kaldt, og fysisk stell. Informantene følger også det som (Evertsen- Stanghelle, 2018, s .88). I praksis innebærer dette å følge barna på toalettet, og der vil de lære å trekke ned etter seg, ta på klærne igjen, vaske hender med såpe og vann etter hvert toalettbesøk. De lærer også at å vaske hender før måltidene for å skape god hygiene. Den voksne sørger for å hjelpe barn som har hatt uhell med å vaske klær og henge de til tørk igjen. Informantene viser også den emosjonelle omsorgen ved samarbeidet de har med foreldre. Ved at de snakker med foreldre om barnas sikkerhet på vei til og fra skolen, viktigheten av sunn og næringsrik mat, og ved å gi råd om barnas utvikling er også en måte å utøve omsorg på. Vi kan se at dette henger sammen med det som står i ELDS (2012) at det er familier som bør sørge for primæromsorgen, eller den naturlige omsorgen og utdanning for barn. Videre sies det at når barn drar nytte av utdanning som tilbys i førskolen / skolen bør en huske på at ansvaret for å gi omsorg og utdanning til barn, først og fremst ligger hos familien. Av den grunn må lærere gjøre familiene oppmerksomme på utviklings- og utdanningsprogrammene som barn bør gjennomgå. Et slikt samarbeid vil sikre at familier utfyller lærernes innsats for å skape miljøer som gir optimale lærings- og utviklingsmuligheter (Early Learning and Development standards for Zambia, 2012, s. 12). Fra dette tolker vi at førskolelærere bruker foreldre som en viktig resurs for å gi barna den omsorgen de trenger for sin utvikling. Førskolelærerne er ikke bare opptatt av å se barnet, men også å kunne sette seg inn i, og lytte til, barnets behov og handlingsmønster. Slik vi tolker våre informanter er respekt, tålmodighet, kjærlighet, og oppfølging av barna sentralt når det kommer til begrepet omsorg.

5.5 Hvilke utfordringer knyttet til omsorg møter informantene i sitt arbeid med barn?

At det er mange barn i klassen og få voksne kan skape utfordringer for førskolelærerne i Zambia, som igjen kan gå på bekostning av den omsorgen som kan bli gitt. Som Evertsen - Vi ser også at det kan være komplisert og krevende å utøve den emosjonelle omsorgen når

gruppene i klassen blir så store. Det kan være vanskelig å møte, og se, alle barna og deres behov i løpet av dagen. Dette strider imot tidligere nevnt teori som understreker at den emosjonelle tilknytningen mellom barna og omsorgspersonene er viktig for å ivareta barnas behov (Evertsen-Stanghelle, 2018, s.89). Informant 2 fortalte at hun har 43 barn i alderen 3-4 år, og 50 barn i alderen 5-6 år, som hun må dele i to grupper i løpet av dagen. Til sammen er dette 93 barn på en voksen. Vi ser at det blir problematisk å gi alle disse barna både fysisk og emosjonell omsorgsutøvelse hver dag. Det er også krevende for førskolelæreren som forteller at hun ikke har mulighet til å ta pauser fordi hun ikke kan forlate barna alene. Utdannings-, vitenskapsfag- og tidlig utdanningsdepartementet tilbyr tidlig opplæring for aldersgruppene 3-4 og 5-6 år, som de kaller Preschool Antallet barn per klasse øker på grunn av at den nye regjeringen tilbyr gratis utdanning for alle (Education Curriculum Framework, 2013, s. 26.27). Vi ser, ut ifra våre opplevelser og intervjuer, at dette blir et dilemma i opplæringen. På den ene får barn som kommer fra familier med lav inntekt mulighet til opplæring, mens på den andre siden skaper dette fulle klasser, som dermed gjør det vanskelig for førskolelærere å utøve god omsorg, møte og se hvert enkelt barn, og ikke minst skape gode relasjoner til alle barna.

Ut ifra funnene ser vi at det er problematikk rundt barn som kommer til skolen uten mat. Vår tolkning er at dette kan være med på å gi barna en god mulighet til å lære å dele maten, men at det kan være utfordrende når ikke alle barna takker ja til maten de blir tilbudt. Det er ulike grunner til hvorfor ikke alle barna takker ja til maten de blir tilbudt, måten maten er blitt tilberedt eller witchcraft som foreldre kan være redde for. Mat er viktig i løpet av dagen, og læreren oppmuntrer foreldre til å gi barna mat som er rimeligere, da læreren selv ikke har mulighet til å kjøpe mat til de barna som ikke har med selv. Zambia er i en kollektivistisk orientert kultur som er vanlig at barn vokser opp i en storfamilie. Barna vokser opp med en forståelse av seg selv som en del av en større gruppe, noe som gir trygghet, tilhørighet og bekreftelse. Disse barna lærer å vise respekt for voksne og autoriteter (Vestad, 2018, s. 149-150). Vi tolker det slik at barna respektere foreldre deres ved å ikke takke mat fra ukjent person.

6 Avslutning

I denne undersøkelsen har vi gjennom teori, datamateriale og drøfting svart på problemstillingen «*Hvilke perspektiver finnes det på begrepet omsorg hos ulike personer knyttet til førskolen i Zambia?*» Det har vært en spennende og interessant prosess å finne ut hvilken betydning omsorgsbegrepet har i en annen kultur og hvordan de arbeider med dette i førskolen. Gjennom funnene fra intervjuene har vi kommet frem til at informantene er opptatt av å gi barn trygghet, nærhet og følge med på deres utvikling for å gi barna omsorg.

Styringsdokumentene og hva som foregår i praksis kan virke som motstrider hverandre. Det ser ut til å være vanskelig å gjennomføre eksempelvis god omsorg og lek når det er stort faglig press og klassene er store. Utfordringene de møter på i arbeidet med å utøve omsorg er at de store barnegruppene gjør det utfordrende å møte, og se, hvert enkelt barn. De er alene og har ansvar for grupper på alt fra 20-100 barn. Dette er en konsekvens av at regjeringen nå har bestemt at skole skal være gratis for alle barn. På den ene siden er dette positivt for familier som tidligere ikke hadde god nok økonomi til at barna fikk starte på førskolen, som nå får utdannings muligheter. På den andre siden stiger antall barn i klassene såpass mye at det kan gå på bekostning av læring og emosjonell kapasitet.

Det kommer også frem at en form for å vise omsorg i den zambiske førskolen er å gi barna undervisning som forbereder de til å begynne i 1. klasse og som gjør at de er bedre rustet til å bestå testen for å komme seg videre fra 7. klasse, og til slutt være bedre rustet til å kunne fullføre skolen. Dette opplever vi at er en viktig del for det zambiske samfunnet, at kunnskap er nøkkelen til en bedre fremtid for barna i Zambia.

7 Litteraturliste

- Bergersen, A. (2017). *Global forståelse. Barnehagelæreren som kulturell brobygger*. Fagbokforlaget
- Bergsland, M.D. & Jæger, H. (2014). Bacheloroppgaven. I M.D, Bergsland & H. Jæger (Red.). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen* (s.51-87). Cappelen Damm
- Christoffersen, L. & Johannessen, A. (2012). *Forskningsmetode for lærerutdanningen*. Abstrakt forlag.
- Dalland, O. (2012). *Metode og oppgaveskriving* (5.utg). Gyldendal.
- Evertsen-Stanghelle, C. (2018). Tilknytning – det nære samspillet kraft. I Størksen (Red.), *Livsmestring og livsglede i barnehagen* (s. 86-108). Cappelen Damm Akademisk
- Gjervan, M., Andersen, C.E. & Bleka, M. (2012). *Se mangfold! Perspektiver på flerkulturelt arbeid i barnehagen*. (2.utg). Cappelen Damm Akademisk.
- Glaser, V. (2018). *Foreldresamarbeid. Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (2.utg). Universitetsforlaget
- Gunnestad, A. (2019). *Didaktikk for barnehagelærere – En innføring* (2.utg.). Universitetsforlaget.
- Johannessen, A., Tuft, P, A. & Christoffersen, L. (2016). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (5.utg). Abstrakt forlag.
- Johansson, E., Fugelnes, K., Mørkeseth, I, E., Røthle, M., Tofteland, B. & Zachrisen B. (2015). *Verdipedagogikk i barnehagen*. Universitetsforlaget.
- Løkken, G. & Sjøstad, F. (2017). *Observasjon og intervju i barnehagen* (4.utg). Universitetsforlaget
- Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education. (2013). *Zambia. Education Curriculum Framework*. Curriculum Development Centre.
- Ministry of Education, Science, Vocational Training and Early Education. (2014). *Early childhood education. Syllabi – 3 to 6 years*. Curriculum Development Centre.
- Ministry of General Education. (2012). *Early learning and development standards for Zambia (0-6 years)*. The curriculum development centre.
- Ohm, M. (2020). «Jeg hater barnehager og i alle fall barn» Profesjonell omsorg som forebygging mot mobbing i barnehagen. I L.T. Grindheim & G. Aaserud (Red.), *Barnehagelæreren – en verdibygger* (s.172-188). Fagbokforlaget.
- Sommer, D. (2014). *Barndomspsykologi. Små barn i en ny tid*. (2.utg). Fagbokforlaget.
- Tholin, K.R. (2013). *Omsorg i barnehagen*. Fagbokforlaget Vigmostad & Bjørke AS.
- Vestad, L. (2018). Barnehagen – en arena for flerkulturelt mangfold. I Størksen (Red), *Livsmestring og livsglede i barnehagen* (s.148-172). Cappelen Damm Akademisk.

Vedlegg

Vedlegg 1

Consent form for participation in our bachelor thesis

This is a question if you want to participate as an informant through an interview for our bachelor thesis. The purpose of the thesis is to investigate what the term care means for a Zambian preschool teacher. We want to gain a broader understanding of the concept of care and how it can help us in our work with multicultural children and families in Norwegian kindergartens.

Purpose

In Norwegian education system for kindergarten teachers, care is widely taken into consideration, and the concept of care is broadly used in kindergarten framework. We want to find out if it is the same here in Zambia. In Norwegian kindergartens, there is a diversity of different cultures, there are children and parents with a multicultural background. We want to have a better knowledge about different cultures' understanding of the concept of care. To acquire more knowledge about this, we want to investigate what thoughts Zambian preschool teachers have about the concept of care and how they provide care in the preschool. We will also investigate whether the concept of care is as important in Zambia as it is Norway.

The main issue in our bachelor thesis

What does the term care for a Zambian preschool teacher mean?

What does it mean for you to participate?

If you want to participate in the project, it involves participation in the form of an interview where the information from the interview will be used in the work for answering our main issue. The interview will include questions about your thoughts on the concept of care, what meaning the concept of care has in your work with children, what the concept of care means in a Zambian context and how you practice care in preschool. Our supervisor will have access to information from the interview. However, no personal information or other information will be provided that could lead to your identification.

It is voluntary to participate

It is completely voluntary to participate in the project. If you choose to participate, you can withdraw your consent at any time, without giving a reason. All your personal information and information from the interview will then be deleted.

Your privacy – How we store your information

This assignment will be anonymised, and it will not be possible for anyone to recognize you. We will treat personal data confidentially and in accordance with the privacy regulations. The notes from the interview will be kept inaccessible to others. If personal information emerges during the interview, it will be coded so that only we can understand what it means.

What happens to the information after the bachelor's thesis had been submitted?

The notes from the interview will be shredded and deleted when the assignment has been submitted and approved. The thesis must be submitted on 25 of May 2022, then a three-week censorship period.

How can I find out more?

If you have questions about the assignment or want more information. Feel free to contact one of us:

Phone: 0771021515

Phone: 0771526060

With best regards

 and

Declaration of consent

I have received and understood the information about the project and had the opportunity to ask questions.

I agree to:

- To participate in an interview

I agree that my answers can be stored and processed until the project is completed.

(Signature of project participant, place and date)

Vedlegg 2

Intervjuguide

Theme: What does care for a Zambian kindergarten teacher mean?

How does day-care work with care in Zambia?

1. What does care mean to you?
2. Can you tell us about how care is provided in your kindergarten?
(do you have any practice stories related to care?)
3. How do you exercise care in your everyday work?
4. How do you exercise care in your everyday work?
B) Do you think there is something specific about the way care is given in Zambia or in this kindergarten?
5. Do you discuss care with your colleagues, and do you agree on the way to work with care when it comes to the kids?
6. How does the kindergarten focus on care in everyday situation?
7. How many children do you have in your class and how many adults do you have in your class?
8. Are there any challenges related to care in your kindergarten?

In terms of education

1. What is the level of education do you have?
2. Why do you work as a kindergarten teacher, assistant, etc?

Work experience

How long have you worked at kindergarten?